

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VII. Gratia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

iudicans: item statutum aliquod, vel promissio obligationem inuehens, minore euidencia, attamen coniecturæ valde probabiliter conuincentes sufficientes ad hanc vltra verborum proprietatem &c. faciendam extensionem. *Spektanda est*, inquit bene Suarez, *materia subiecta*: nam ad illam solent verba accommodari: & præcipue spektandum est, an sit materia ambitiosa, vel etiam periculosa, ex qua possit sumi occasio ad multiplicandas lites, vel peccata; vt videl. tunc verba coarctentur. Præterea circumstantia omnes causarum, & personarum diligenter attendenda sunt: nam hæc omnia conferunt, tum ad significationem verborum, tum ad mentem Principis intelligendam. Videri possunt, quæ dixi in c. 3. de Constitut.

Exinde resolui potest; Si vel à fundatore mandatum, vel à Capitulo aliquo legitime statutum sit, vt post mortem vnius beneficiarij, persona talis qualitatis substituatur; vel persona substituta, in locum defuncti, tale onus, aut commodum ferre debeat; num idem quoque extendi debeat ad eos, qui in beneficio succedunt per resignationem. Qua de re Ioann. Andr. hic col. 1. Francus n. 3. Arbitror autem non posse generalem doctrinam tradi; sed ex materia subiecta, & circumstantiis colligendum fore, quænam fuerit mens statuentium; quippe qui sæpe ad iuridicam verborum acceptionem non exacte attendere solent; atque interdum vnâ speciem vacationis, vid. per mortem, tanquam quæ cõmuniter accidere solet, nominare; vt tamen idem quoque in alijs, ob rationis identitatem, fieri velint; iuxta doctrinam apud Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 8. n. 13. quod verba posita in dispositione ob frequentiore vsum, eam non restringunt.

4 NOTANDVM III. Mors ciuiliſ (vid. renunciatio aut depositio) morti naturali non æquiparatur, nisi in casibus iure expressis. Ita sumitur ex hoc c. iun. Gl. ver. non morte, & l. ex ea parte, 12 l. 1. In insulâ, ff. de verb. obligat. vbi Gl. quod appellatione mortis, naturalis intelligitur, non ciuiliſ. Tametsi enim mors ciuiliſ, v. g. depositio, æquiparetur in iure morti naturali, tamen æquipara-

tio ista locum nõ habet, nisi in casibus æquiparatis, vt videre licet apud Franc. hic & DD. ab eo citatos n. 16.

CAPITVLVM VII.

Gratia.

PARAPHRASIS.

Titius ignorans beneficium ab Episcopo sibi absenti collatum esse, impetrauit aliud beneficium à Sede Apostolicâ, nulla facta mentione beneficij prius sibi collati. Hoc casu dubitatum fuit, vtrum gratia Papalis valida, an vitiosa, seu subreptitia sit. Resp. Bonifac. VIII. validam esse, ita vt quidem vtrumque retinere non possit, si beneficia incompatibilia sint; fore tamen in optione impetrantis, vtrum eorum relinquere velit.

SUMMARIUM.

1. Beneficio sibi ab inferiore collato, nondum autem acceptato, potest à Papa valide aliud impetrare, nulla etiam mentione facta de collatione prioris; alterutrum tamen retinere debet, si de iure simul sint incompatibilia.
2. Rescriptum tucitâ veritate obreptum, si ne dolo, valebit, si Papa etiam veritate cognitâ id concessisset, quamuis alio modo, aut sub alia conditione.

Variæ sunt huius c. explicationes, vt videre licet apud Domin. hic, & Francum n. 3. DD. in c. super literis, vbi Anton. n. 27. Abb. n. 5. Felin. n. 6. hoc tit. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 21. n. 60. Quid sentiam mox indicabo.

NOTANDVM Vn. Si cui ab inferiore collatore beneficij collatio facta sit, isque nondum acceptarit, seu consensum dederit, à Papa, nulla etiam mentione facta ea collatione, valide impetrat gratiam alterius beneficij: Si tamen vtrumque simul secundum canones retinere non possit, altero, quod maluerit, contentus esse debet. Hunc sensum videtur amplecti Gl. super ver. ignorant. Quod

Quod rescriptum beneficiale in hoc casu validum & non obreptitium sit, ita ostenditur: Vel enim esset obreptitium, quod secundum stylum Curiae, mentio prioris beneficii, quantumvis modici, tanquam forma seu conditio necessaria, requiratur, iuxta c. penult. hoc tit. in antiq. & c. si motu 23. de præb. in 6. Id verò dici non potest: quia canonici isti loquuntur de beneficio obtento. In casu autem nostro prius beneficium obtentum non est, cum ante consensum præstitum, is cui collatio facta, nihil penitus iuris in illo habeat, præter id, quod consentiendo siue acceptando ius in eo acquirere possit, c. si tibi absentis 17. de præb. in 6. Vel obreptitium esset ex eo, quod taciturnitas factæ collationis, quamvis necdum acceptatæ, causam præbeat rescripti siue gratiæ Papalis: quandoquidem si Papa veritatem cognovisset, verisimiliter non concessisset, cum per hanc viam beneficiorum pluralitas inuehi possit, à qua sacri canones, eorumque fideles custodes Romani Pontifices abhorrent, vti colligitur ex c. cum ad e. 17. c. postulasti 27. c. in nostra 32. hoc tit. & ex Concil. Trident. sess. 24. c. 17. de reform. Verùm advertere oportet ad suprà cit. c. super literis 20. jis verbis: *saltem in forma communi literas dedissemus*; Exinde enim sumitur doctrina, si rescriptum (siue iustitiæ, siue gratiæ; cum eadem utriusque ratio sit, nisi quòd hoc propter obreptionem, ipso iure vitiatum, illud verò ope exceptionis) tacita veritate obtentum sit, sine dolo, valiturum rescriptum, si Papa etiam veritate cognita, concessisset, quamvis alio modo, aut sub aliqua conditione: tunc enim rescriptum siue gratia, saltem cum eo modo, aut conditione, executioni mandari poterit. Id verò in proposito casu ita accidit: Aut enim duo illa beneficia impetrans de iure, id est, iustè, & canonicè simul obtinere potest; tunc taciturnitas ea prioris collati, non acceptati beneficii, nequaquam est causa gratiæ Papalis; quia eam Papa, etià re cognita, absolutè, eodemque modo fecisset. Aut utrumque simul de iure, id est, iustè, legitimè, canonicè obtineri non potest: (non tantum si speciali ratione incompatibilia sint, iuxta c. referente,

7. & c. de multa 28. de præb. sed etiam ideo, quia obstat à sacris canonibus prohibita beneficiorum pluralitas, quorum singula ad honestam sustentationem sufficient) tunc Pontifex illi, qui collationi, aut etiam electioni de se factæ non consentit, aliud quoque conferret, sed sub modo & conditione, quæ hic expressa est, vt utrumque non retineat; sed si prius acceptare velit, postèrius à Papa impetratum relinquat: sin hoc malit, illud ne acceptet, vel acceptatum resignet. Quod ipsum in hoc c. tanquam æquum & canonicum fieri iubetur.

CAPITVLVM VIII.

Quamuis.

PARAPHRASIS.

Titius à summo Pontifice gratiam obtinuerat de conferendo ipsi beneficio in ecclesia Cathedrali N. Mox idem Pontifex, vel successor eius gratiam reuocauit: Deinde verò similem gratiam Caio clerico ad eandem contulit ecclesiam: Postea dictus clericus Titius gratiæ reuocatae restitutionem ab eadem Apostolica Sede impetravit. Cum itaque in ea Cathedrali ecclesia beneficium vacasset, dubitatum fuit, Titiusne, an Caius in eius assentione esset præferendus? Respondet hic Bonifacius VIII. Papa, Titium præferendum esse: Quia talis restitutio, si aliud non exprimitur, fieri censetur sine præiudicio iuris alieni.

SUMMARIVM.

1. Princeps nunquam censendus est gratiam alteri facere cum alterius iuris præiudicio.
2. Restitutio à Principe alicuius ad iura sua legitimè amissa, noua gratia est, idèque non semper ea sit in integrum.
3. Episcopus non potest restituere presbyterum ob crimen depositum, inuito patrono.

NOTANDVM I. Princeps nunquam censendus est alicui gratiam facere, cum alterius